

УДК 342.9

Буканов Г.М.<sup>1</sup>, Возняк П.О.<sup>2</sup>

<sup>1</sup> д-р наук з держ. упр., проф. НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup> студ. гр. Ю-112 НУ «Запорізька політехніка»

### **ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Визначення адміністративних правопорушень під час дії воєнного стану має свої особливості, що враховують унікальні умови конфлікту та воєнної загрози. Воєнний стан може створювати контекст, в якому адміністративні порушення приймають специфічні форми та набувають особливого характеру. Це визначення є критичним для забезпечення

порядку, безпеки та ефективної реакції на порушення під час дії воєнного стану.

У контексті воєнного стану в Україні, правове регулювання адміністративних правопорушень базується на ряді законодавчих актів. Зокрема, Конституція України 28.06.1996 № 254к/96-ВР та Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану» визначають порядок введення та функціонування воєнного стану. В цих документах передбачено особливості вжиття заходів для забезпечення національної безпеки та обмеження прав і свобод громадян у відповідних обставинах.

Під час воєнного стану військове командування може вживати заходів для обмеження прав громадян на вільне пересування. Це включає в себе встановлення комендантської години, заборону або обмеження вибору місця проживання та введення особливого режиму в'їзду та виїзду з населених пунктів, тощо. Введені обмеження під час воєнного стану можуть впливати не тільки на визначення та розгляд адміністративних правопорушень, вони також можуть визначати нові форми адміністративної відповідальності.

Важливим аспектом дослідження виступає процес судочинства під час дії воєнного стану. У процесі реалізації судочинства суди стикаються із рядом питань організаційного та процесуального характеру, пов'язаних із динамічною картиною бойових дій на певних територіях і неможливістю в повній мірі виконувати свої професійні обов'язки. По мірі можливостей ці питання впорядковуються нормативними та організаційно-розпорядчими документами вищих та колегіальних судових органів, таких як Верховний Суд та Рада суддів України з метою якнайшвидшої адаптації судової системи до вимог часу [1].

Як слушно зауважує Олексій У.О., з метою врегулювання діяльності органів судочинства та можливості здійснювати свої функції було прийнято ряд нормативно-правових актів, які регулюють ті чи інші питання здійснення правосуддя в Україні. До таких актів відносять: рекомендації РСУ «Щодо вжиття невідкладних заходів для забезпечення сталого функціонування судової влади в Україні в умовах припинення повноважень ВРП та воєнного стану у зв'язку зі збройною агресією з боку РФ»; Закон ВРУ «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо зміни підсудності судів»; наказ Голови Верховного Суду, згідно з яким встановлено особливий режим роботи й запроваджено відповідні організаційні заходи [2].

Вважаємо актуальним завданням визначення відповідальності за адміністративні правопорушення у воєнний період. Важливо розрізняти між кримінальною та адміністративною відповідальністю та

встановлювати чіткі рамки для відповідальності за порушення в умовах воєнного стану.

Також, важливим завданням є аналіз зв'язку між адміністративними правопорушеннями та безпекою держави у контексті протидії тероризму та інших форм загроз. Воєнний стан створює сприятливе середовище для посилення терористичних активностей. Деякі особи та/або терористичні організації можуть експлуатувати хаос та паніку, що виникають під час дії правового режиму воєнного стану та здійснювати терористичні напади і дестабілізувати вже напружену ситуацію у населених пунктах. Вони використовують військові дії, прифронтові та тимчасово окуповані території, як прикриття для своїх дій, та можуть залучати прихильників і нових членів [3]. Порушення адміністративних норм може вказувати на можливість діяльності терористичних груп чи інших небезпечних суб'єктів, що становить загрозу національній безпеці.

Під час воєнного стану в Україні всі недоліки і прогалини здійснення проваджень у справах про військові адміністративні правопорушення повинні бути опрацьовані, адже це є одним з найвагоміших правових завдань на сьогоднішній день, що потребує додаткового вивчення. В умовах дії воєнного стану в Україні збільшилася кількість правопорушень, які вчиняються військовослужбовцями, що призводить до погіршення рівня боєготовності та боєздатності військ, унеможливує належне виконання військовими формуваннями завдань за призначенням та підтримує їх авторитет [4].

Окрім цього, вплив політичного контексту на розгляд справ також є значущим фактором. Політичний контекст визначає стратегічні цілі країни під час воєнного стану. Розгляд справ може бути направлений на досягнення цих цілей, що може впливати на пріоритети в правозахисних питаннях та розгляді конкретних справ. У політично напружених ситуаціях існує ризик використання влади для політичних метою або для вирішення особистих суперечок. Це може впливати на об'єктивність розгляду справ та дотримання принципів справедливості. Вплив політичного контексту може розповсюджуватися й на міжнародний рівень. Зовнішні фактори, такі як реакція міжнародної спільноти, санкції або міжнародні правозахисні норми, можуть впливати на розгляд справ та визначення відповідальності за правопорушення.

## **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Привиденцев О. Г. Особливості здійснення цивільного судочинства в умовах воєнного стану. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. №. 1. С. 54-57

2. Олексій У. О. Адміністративне судочинство під час військового стану / У. О. Олексій // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 2. – С. 108-110.

3. Іваненко, К. С. Виклики та проблеми юридичного забезпечення боротьби з тероризмом в умовах воєнного стану / К. С. Іваненко, Л. С. Дубчак // Протидія терористичним актам у міському середовищі : збірник матеріалів Наукового форуму, м. Київ, 21 червня 2023 р. / Навчально-науковий інститут права та політології УДУ імені Михайла Драгоманова. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. – С. 60-62. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/41196>

4. Стехіна Т.О. Ключові аспекти проваджень у справах про військові адміністративні правопорушення під час воєнного стану // Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 6. С. 402–405. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-6/93> (дата звернення 15.12.2023)